

**ژنکا موسلمان
و پولی وی دبانگوازییدا**

بهره‌فکرن: شیخان شیخه میری

ژنکا موسلمان و رۆلن وی دبانگخواییدا

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على محمد وعلى آله

وصحبه أجمعين، وبعد:

ئهم هه مى دزانين كو پهروره ديا مه لسهر دهستى ژنكايه، فيجا ئه گهر مه
ژنهك ئاڤا كر ئه فه مالهك ئاڤاكر ئه گهر مه مالهك ئاڤا كر ئه فه مه
جڤا كهك ئاڤا كر، و ههروه سا دڤيت ئهم بزانين كو خودى يئ لسهر
ئه هلى علمى شهرى واجب كرى ل هه ردهمهك و جهه كيدا بانگخوازييا
فى دىنى بكه ن، خه لكى ژ تارياتى بينه پوناها ئيسلامى و دا كو بتى
خودى بهيئه پاراستن، فيجا چاوا زه لام رادبن ب كارى بانگخوازيئ دڤيت
ژن زى رابن بانگخوازيئ بكه ن دگه ل خوشكئ خؤ و زانستى شهرى
نيشا وان بدهن دا كو ژ خه له تيا بهينه پاراستن و ههروه سا ل دنيايى د
به خته وهر بن و ل ئاخره تى ژى دبه هه شتيدا بن، فيجا ئه و خوشكا
موسلمان يا هه ز دكه ت بانگخوازيئ بكه ت يا فه ره بزانيت كو ئه ف كاره
نه كاره كئ سانا هيه به لكى باره كئ گرانه و پيدش ب چه ندين
به پرسياره تى و پئنا و سالوخه ت و مه رجانه.

ته وهری ئیکن: ژنکا موسلمان

۱. ژن چیه؟ وژنکا موسلمان کیه؟

ژن: نهو بونه وهرنا نازکه یا کو دگهل زه لّامی دبنیاتی ئافراندنی دا وهکی ئیکن و ب که له خ و هیژ و کارین پی هاتینه راسپاردن ژیک جودانه، و نه فه ژی ژبه ر گوتنا خودی تعالا: ﴿وَلَيْسَ الذَّكَرُ كَالْأُنثَى﴾ سورة آل عمران (۳۶)

و ئبن کثیر د ته فسیرا ئی ئایه تیدا دبیژیت: (ئانکو نه وهکی ئیکن د هیژ و که له خیدا و د په رستن و خزمه تکر و مزگه فتا نه قساییدا).

ژنکا موسلمان: نه وژنه یه یا کو باوهری ب خودی تعالا و پیغه مبه ر ﷺ و دینی وی هه ی و شینوارین ئیمان و باوهری لسه رگوتن و کریار و عه قیدا وی د رون ئاشکرانه، نه و خو دپاریژیت ژغه زه ب و توره بونا خودی تعالا و ههروه سا ژسزا و سه ریچیا فه رمانین خودی.

۲. پله و پاپن ژنکا موسلمان د ئیسلامیدا:

ئه و ریزا ئیسلامی دان پیدان پئ کری بو ژنکی پارچهک ژ وئ ریزنئ
قه نابیت یا کو دایه هه می مروقان.

و ههروه سا خودی دبیژیت: ﴿وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ﴾ سورة الإسراء (۷۰)
ئانکو: مه ب راستی ب دانا عه قلی و هنارتنا پیغه مبه ری دونده ها ئاده می
ب قه در ئیخست.

و براستی ئیسلامی بتنی پله و بها نه دایه ژنکی ددنیا پیدایه لکی ل دنیا و
ئاخره تی ژی، ئەم دشین ریزگرتنا و پله و پاپن ژنکی دچهند خاله کپن
کورت دا دهستنیشان بکهین:

۱. مزگینی دان ب ژدایکبوونا وئ و پيشوازیکرنا وئ ل دهمن ژدایکبوونی
و که یفخوش بوون ب هاتنا وئ، چونکی ژبه ری ئیسلامی و لسه ر دهمن
جاهلیه تی و عیجزبوون و که رپین وان قه دبوون دهمن کچک بیان و وه کی
دقورئانیدا هاتی ﴿وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُم بِالْأُنثَىٰ ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ
كَغَيْظٍ﴾ من سورة النحل (۵۸) و نه گهر ئه و که س هات پئ مزگینیا بوونا

کچه کئی ددهته ئیک ژوان رویی وی دئ مینت رهش؛ ژبه رنه خویشیا وی تشتی وی گوھ لئ بووی، وئو دئ تژی خه م وقه هر بت، به لئ وه کی مه گوتی ئیسلامی به روفاژی ئی چه ندییه، و د حه دیسه کا دی دا پیغه مبه ر **ﷺ** دیژت: **(هه چیی دو سئ کچان، یان دو سئ خویشکان ب خودان بکهت حه تا ئه و دمتر، یان ژی ئه و وان ددهته شوی، ئه ز وئو د به حه شتی دا دئ وه کی فان هه ر دووان بین)،** ووی ئیشارهت ب تبلا خو یا شاهدی ویا ناخی دا. (ئبن حه ببان ئی حه دیسی فه دگوھیژت).

۲. هه روه سا دانانا عه قیقئ یؤ کچئ سه ر ژیکرنا په زه کی یه ئه فه سونه ته که ژ سونه تین ئیسلامی و به ری هنگی ئه فه نه بوو.

۳. ناف لیکن ب نافه کئی خوش و جوان و ئه فه ژی سونه ته که کو نافه کئی خوش جوان بو بهیته دانان هه تا پیغه مبه ری **ﷺ** دیت با کو ناخی ژنکه کئی نه خوش یان نه جوان با دا گوهریت کا چاوا ناخی ژنکه کئی (عاصیه) کره (جمیله).

۴. ههروهسا خوداین مهزن بو ژنكى بههرا وئ و پشكا وئ ژ میراتی دیاركر و ناچیبیت كهس زولمئ لئ بكهت.

۵. ههروهسا مههرئ ژنكى ژى هه رماق وئ یه.

۶. چاقدیریکرنا و نه تفضیل کرنا کورئ لسه رکچئ چونكى ئیسلامئ ریز یال ژنكى گرتی دهه می دهمین ژيانا ویدا هه ر ژاروك و دهه می مهزن قیجا چ خوشك یان كچ دمالیدا یان ژنك د دهه می شیکرنیدا و دهیک دهه می خودان زاروك و ههتا داپیر.

ههروهسا ژ کیسئ نههسئ بو مه فه دگو هیژیت: **(زه لامه کی روینشتی بو دگهل پیغه مبهری ﷺ کوره کی وی هاته نك وی، نهوژی گرت ماچ کرئ و دانا لسه رپئ خو، پاشی کچه کا وی یا بچیک هات نهوژی گرت و دانا برهخ خو فه، پیغه مبهری (سلاقیئ خودئ لئ بن) گوتئ ته دادپهروه ری نه کر).**

چونكى نه ماچیکره کچا خو و نه دانا لسه رپئ خو.

ههروهسا پيغهمبهر ﷺ دىيژيت: **(إنما النساء الشقائق الرجال)** ئانكو:
ژن وهكى زهلامانه كه رامهت و بها ود په رستيدا.

۷. د لايى فيركرنى و (ته عليمى) دا ئيسلامى ژن يا كريبه خودان
ئه هلييهت، ئانكو: ئيسلامى مافى فيركرنى يى دايه ژنى، نه خاسم
خوفيركنا وان ئه حكامين شىرى يين په يوه ندى ب فقهى ژنى قه هه
، و پيغهمبهرى ب خو ﷺ وهكى كتيپين حه ديسى بو مه قه دگيرن
گه له ك جارن (نى شراف) ل سه ر فيركنا ژنين موسلمان دكر.

(ئه بوو سه عيى خودرى) دىيژت: هنده ك ژنك هاتنه نك
پيغهمبهرى ﷺ گوئى : ئه ي پيغهمبهرى خودى! زه لامان تو يى ژ مه
ستاندى هه ر گاف ئه و يين ل نك ته وتو دىنى نيشا وان ددهى، قىجا
رؤژه كى بو مه ژى بدانه، ﷺ رؤژه ك بو وان دانا وجهه ك ده سنيشانكر دا
ئه و لى ئاماده بين، و وى دىن نيشا وان ددا.

ئهفه چه ند خاله کین کورت بوون لسه رپله و بهایی ئیسلامی دایه ژنکا موسلمان، و ژقان خالا بو مه دیار دبیت کو ئیسلامی گرنگی و جهه کن بلند بوژنی دانایه هه ژدهستیپکا ژدایک بوونا وی هه تا مرنی.

تهوهری دووی: ژنکا موسلمان و رولنی وی دبانگخوازییدا

۱. بانگخوازی چیه؟ ئانکو گازیکرنا خه لکیه بو دینی خودی و ئیسلاما پیروز، چونکی نه و دینی حه قه و ژبلی وی دینین دی هه می د باطلن.

خودایی مه زن دیژیت: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا﴾ سورة سبأ (۲۸)، وهه ما مه تو بو مروقان هه مییان یئ هنارتی دا مزگینی ب خیرا خودی بدهی، وترساندنا ژعه زابا وی بکه ی.

ههروه سا خودایی مه زن دیژیت: ﴿ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ﴾ سورة النحل (۱۲۵)

ئه ی پیغه مبه ر- وهه چیی دویکه فتنه ته بکه ت، ب ریکه کا بنه جه ی خودی د کیتاب وسوننه تی دا ب وهی بو ته هنارتی بو دینی خودی وریکا وی یا راست گازی بکه، و ب رهنگه کن ژهه ژی تو د گهل خه لکی

باخفه، و ب باشى شيرهتنى ل وان بکه، کو دلى وان بچته خيى، ووان ژ خرابيى پاشفه ببهت، و ب باشتين ونه رمتين ريکين دان وستاندن تو دان وستاندن د گهل وان بکه.

۲. سروشتى گازيکرنا ژنکا دئيسلاميدا

شهرهتنى ئيسلامى دان پيدان يا ب هندهك جياوازيين ئه ساسى كرى دناقبه را ههردوو رهگه زاندا، دهمن خودايى مهزن ديئيت: ﴿فَلَمَّا وَضَعَتْهَا قَالَتْ رَبِّ إِنِّي وَضَعْتُهَا أُنْثَىٰ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا وَضَعْتَ﴾ سورة ال عمران (۳۶) فيجا دهمن ژفانئ وئ هاتى ووى بچويكى خو داناي، وئ گوت: خودايى من بچويكى من دهركهت كچ وئه و ب كيخ خزمه تا (به يتومله قدسى) نائيت -وخودئ زاناره ب تشئ وئ داناي، وئه و دزانت كو دئ وئ ل پاشه پوژئ سهنگا خو ههبت.

ههروهسا زانستى سهردهم ژى يا جيگر كرى كو جياوازيى يا ههى دناقبه را ههردوو رهگازاندا ژلايى لهشى و عهقلى و كارقه دانئ و زانستى و

ژبه ر هندی وهزیفا هه ر ئیک ژوان گونجایه دگهل سروشتی ژنکی، چونکی نهصل دشه ر یعه تیدا که سی ته کلیف ناکه ت ب تشته کی ژ هیژو شیانی وی پتر بن

خودایی مه زن دبیژیت: ﴿لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا﴾ سورة البقرة (۲۸۶) دینی خودی بی ب ساناهییه، وخودی وی تشتی ژ به نییین خو ناخوازت بی نه وه شیین بکه ن.

۳. رولئ ژنکا موسلمان د بانگخواییدا:

وهکی هه می ژنکی دی خودان په یامه بزاقی دکه ت کو جی به جی بکه ت و ژنکا موسلمان رولئ وی باشتر دیار دبیت ل دهستیکی نه و ژی ب خودانکرنا زاروکیین خو په روه رده کرنا وان و فیانا خو دده تی و صه بری دگریت و وان دپاریژیت ژ خه له تیا.

و ژنکا روله کی مه زن د ئیسلامیدا یا گیایی هه ر ژ دهستیکی هه تا نوکه هه روه سا نه گه ر نه م به ری خو بدهینه ئیکه م که سا موسلمان بوی و به رسقا گازی پیغه مبه ری هاتی (خدیجا کچا خوه یلدی) هه روه سا ئیکه م

خوینا هاتیه رپتن بو خودی دئیسلامیدا خوینا (سمیة کچا خه یاطی) بو و ههروهسا ئیکه م خو گوریکه ر ئسیلامیدا (ئهسمایا کچا ئه بوو یه کری) بوو.

ههروهسا دهیکا مه عائیشاین کووی ژی ب هزارهها هه دیس فه گریناینه و ئه م چه ند ل دینی خوژی وی وهردگرین.

و هزارهها نموونه یین ژنکین گازیکه ر و نموونه مه هه نه خزمه تا دینی ئیسلامی کری و سه ر ئیخستی و دینی خودی به لاف کری.

۴. به پرسیاره تیا ژنکا موسلمان د دبانگخوازینیدا:

و ژوان ئایهت و هه دیسین دبنه به لگه ل سه ر ئی چه ندی ئه فه هنده ک ژوان بکورتی:

گوتنا خوداین مه زن: ﴿وَأذْكُرْنَ مَا يُتْلَىٰ فِي بُيُوتِكُنَّ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ وَالْحِكْمَةِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ لَطِيفًا خَبِيرًا﴾ سورة الأحزاب (۳۴)

وهوین بیرا خوّل وئ قورئانئ وحه دیسا پیغهمبهری سلاّف لی بن بینن ئەوا د مالین هه وه دا دئیتته خواندن، وکاری پئ بکهن، و ب دورستی بهایئ وئ بزنان، وئهو ژقهنجیپن خودییه ل سهره وه، هندی خودییه قهنجی ل هه وه کرییه کو مالین هه وه کرینه ئەو جه یین ئایهت وسوننهت لی دئیتته خواندن، وئی شارهزا بوویه ب هه وه کو هوین بو پیغهمبهری خو سلاّف لی بن هلبژارتین.

وههروهسا خودایئ مهزن دیبژیت: ﴿وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ﴾ سورة توبه (۷۱) ومیړین خودان باوهر وژنپن خودان باوهر هندهك ژوان پشتهقانیپن هندهكانه، ئەو فهمانئ ب باوهریپئ وکاری چاك ل مروقان دكهن، ووان ژكوفری وگونههان ددهنه پاش.

دقان ئایهت وحه دیساندا بو مه دیار دبیت كوژنكپن موسلمان خودان باوهر شیانیئت ههین دهعوئ بکهن و ئەمری ب مهعروفی و نههیئ ژ مونكهزی بکهن، وههروهسا ئەو بهر پرسن ژوی علمئ نك وان.

۵. گرنگيا رابوونا ژنكا موسلمان د كارى بانگخوازييدا:

ژبه رگه له ك هوكاران بانگخوازييا ژنكان يا گرنگه دقان چهند خاله كيڼ كورت دا دئ به حس كهين:

۱. پتريا جاران ژن پتر يا خودان شيانه لسهر دياركرنئ و گه هاندنئ و هندهك تشتنئ تايبه تن ب ژنكا فه و گه له ك بابته تن ههين زه لام نه شين رون بكه ن وهك كا چاوا ژنكهك يو ژنكي رون دكه ت.

۲. ههروهسا ژن پتر كاريگه ري كارتپكرنئ ژنئ دكه ن ب گوتن و كرياين خؤ، چونكه ژنكا بانگخواز نه و ژى موكله فه وى كارى بكه ت نه وهك زه لاميه دئ فه توايڼ ده ت يان تشته كي بو ژنكا بيژيت به س نه و پئ نه موكله فه.

۳. ژن ب حوكمئ تيكه ليا وئ دگه ل جفاكا ژنكا دشيت هه مى بواين ژن پيدئى دبیت بيژين و ديار بكه ت و دئ چهنديدا نه و دهينه جوداكرن ژ زه لامئ كونه يي به رده وامه دناف جفاتا ژنكادا.

۴. ژن دشين نه وله ويه تين دقه زيه و مه سلين ده عوئ دا دانيت دگه ل ژنكا وهك نه حكامين پاقرئ و بي نقئزي و چلكان نه و نه حكامين گريدايي

ب ژنکان و پروژی و نفیژاڤه، ژنکا بانگخواز دشیټ بهرئ خو بدتهټی کو جفاکا ژنکا پیدفیه ب چیه دئ وی ئینیته پیش.

۵. ژن دشین تی دگهل ژنکا پاخفن بانگخوازیټ دگهل بکهن، بهئی بو زهلامان نهدرسته و ئیسلامئ یا حهرام کری، پیغه مبه ر ﷺ دیټیت: ﴿لَا يَخْلَوْنَ رَجُلٌ بَامْرَأَةٍ إِلَّا وَمَعَهَا ذُو مَحْرَمٍ﴾ رواه مسلم ئانکو: درست نینه بوزهلامئ خه لوی دگهل ژنکه کئ بکه ت بی محرهمئ وی.

۶. و ههروهسا ژبه ر ئی غهزوا فکری و هزری یا کو بهرئ ژنکا ددهنه رویساتیئ و ته به پوجئ و دیرکهفتنا ژقیه م و مه بدئه ئین ئیسلامئ لقیئ ژن دشین پتر دهوری خو بینیت و دبه رسفا وان گومانان بدت و به رسفا وی دئ یا به پزتریت.

۷. ههروهسا وهزیفا ژنکئ یا پهروه دهیی به رفره هتره ژیا زهلامئ، چونکی دووگیانی و زاروکبوون و شیردان و خودانکرنا زاروکا بهیثیا دهیکئ فه نه و کارئ وی تایبه ته، و دهیک پتر دمینیت دگهل زاروکین خو کچ هه تا

شوی دکهت یا ل نك دهیکا خو ههروهسا کوپ ههتا بالغ دبیت هه ریئ
ل نك دهیکا خو، قیجلا ل قیره ژن دشیت بکاری پهروهدهی راببیت و
بانگخوایئ بکهن و وهزیفا وئ هاریکاره بو قئ چهندی کویا سهرکهفتیئ
ژی تیدا بینیت.

٦.هندهك سیفهت و سالوخهت و رینما دقیت ل نك ژنکا گازیکه

ههبن:

مادهم ژنك ههز دکهت دینی خودی بگههینیت و دقیت بانگخوایا وئ
یا بهردهوام و بهرههمدار و خودان خیر و سهرکهفتی بیت، دقیت فان
چهند خالهکان ل نك خو پهیدا بکهت کارپئ یکهت:

١. یا ژهه میان گرنگتر ئیخلاصه و ئینیتهتا خو خالص بکهت بو خودایئ
پاک و بلند، چونکی هندی ئیخلاصه روها هه رکارهکیه و مهرجی قه بویل
بونا وئ یه، بی ئیخلاص هه می کار بی مفانه و ناهینه وهرگرتن، ژبه ر
گوتنا خودایئ مهزن: ﴿وَقَدِمْنَا إِلَىٰ مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً
مَّنثُورًا﴾ سورة الفرقان (٢٣) وئهم هاتینه وی کاری وان کری بی ب

سەرڤه باش، ومه ئەو هەمى پويچكر، و وهكى تۆزا هوير وبه لاقكرى لىكر، ئەو چو مفاى ژى نابىن، چونكى ئەو كار مفاى دگه هينته خودانى يى باوهرى و ئىخلاص و موتابهعه يا پىغه مبهرى تيدا بت.

۲. دقپت ژنكا گازيكه ر سيفه تى كه سىن ره بانى هه بيت د ده عويدا، ئانكو كارى ئەو دكه ت ژبلى خودى چاقه رى پاداشتى ژ كه سى نه بيت، چاقه رى هندى نه بيت كه سهك مه دحپن وئ بكه ت يان پله و پوست و مالى دونياى بگه هيتى.

۳. دقپت ئەو ژنه يا چاك بيت دنه فسا خو دا و قوده بيت بو غه يرى خو ژ خوشكپن خو، ده مئ شيره ته كئ ل خوشكپن خو بكه ت يا پىدقيه ئەو ژى كارپن بكه تن، بو نموونه ناچيبىت ئەو بيژيته كچه كئ حىجابى بكه بهر خو و ئەو ب خو يا سفور بيت، هوسا درست نينه و براستى ئاخفتن ژى ناهيته وەرگرتن.

۴. ژنكا بانگخواز پىدقيه گه لهك بزافى بكه ت بو زانستى شه رى كا ئەو پىدقيه چيه ژ زانستى شه رى ئەو بده ست خو فه بينيت و به رده وام داخزا زانينى بكه ت.

۵. پیدقیه بانگخوآزین بتنی دگهل خوشکان و ژنکا بکته فیجا نه و چ

برپنکا راسته و خوبیت یان ژنی نه راسته و خو (ئونلین)

۶. ههروهسا پیدقیه چاقدیریا زه و ابطین شهرعی بکته ژجل و بهرگین

خۆ ههروهسا نابیت خهلوی بکته دگهل زه لمان، و بی پیدقیاتی نه

ئاخفیت، و سه فه ری نه کته بی محرهم.

۷. ههروهسا دقیت یا ب صه بر بیت دگهل خوشکان بو ده عوی و وان

نه هیلیت نه گهر گوهداریا وی نه کریان چ گرنگی نه دای.

۸. ب شیوازه کی جوان و نه رم بانگخوآزیا خوشکان بکته، دلن وان ببه ته

خیری.

۹. دقیت هه فسه نگی بکته و دناقبه را کاری خو بی بانگخوآزین و مافی

خودی، ههروهسا دانا مافین وان که سین ماف لسه ره هی، ژده یک و

باب و زه لام و زاروک و مالا وی، ههروهسا نه فسا خۆژی ژبیر نه کته بو

کارین چاک.

۱۰. بزانیت په یفا جان خیره و هه رده م په یفا خیری لسه زاری وی بیت.

۱۱. ههروهسا دقیت بانگخوازیی ل دیش ئاست و ژیی وان ههروهسا ل دیش عهقل و زانستی وان بکهت، چونکی بۆ هه میان شیواز و نمونین خویین تایبهت هه نه.

۱۲. دئ گه لهك یا باش بیت ژنکا بانگخواز خو دقان ئامیرین ته کنولوجی شارهزا بکهت.

ول دوماهیی ژى ژ خودایی مه زن دخازم کارین مه بۆ خو حسیب یکهت، ته و فیکا مه بدهت، بهردهوام زانستی شه رعى ب رزقی مه بکهت و مه بکهته بانگخوازیین فی دینی پیروز.

والحمد لله رب العالمین

ژندهر:

۱. قورئان

۲. سونهت

۳. ته فسیرا ساناھی یا م. تحسین ئیبراهیم دوسکی

۴. ژن ل بهر سیبهرا ئیسلام - م. تحسین ئیبراهیم دوسکی

۵. هندهك سایتین ئه نترینتی.

